

Lesbrief

Ballonvaart

1. Ballonvaart

Laat het muzikale verhaal 'Ballonvaart' horen

Muzikale activiteit: Improviseren, componeren, noteren

Moeilijkheidsgraad:

Tijdsduur: 1 les van 60 minuten of 2 lessen van 30 minuten

Vorbereidingstijd: 10 minuten

Taalactiviteit: Luisteren, spreken en noteren

Benodigheden:

- Voorwerpen die geluid maken, dit kunnen instrumenten zijn, maar ook andere spullen, bodypercussie, stemmen ed.
- Schrijfmateriaal

Leerdoelen taal en muziek:

- De leerlingen herkennen tegenstellingen in muziek en in taal.
- De leerlingen kunnen in het improviseren gebruik maken van muzikale tegenstellingen.
- De leerlingen kunnen in de tegenstellingen in muziek en taal verklanken en dit presenteren in de groep.
- De leerlingen kunnen betekenis geven aan de muziek die zij zelf componeren, improviseren en noteren.

Leerdoelen taal:

- De leerlingen kunnen een gesprek voeren over het beluisterde verhaal.
- De leerlingen kunnen hun mening vormen omtrent hallucinerende middelen.
- De leerlingen kennen antoniemen en kunnen deze gebruiken om een tekst te schrijven.
- De leerlingen kunnen de tekst voorlezen zodat de tegenstellingen duidelijk worden en de luisteraar hierdoor geboeid luistert.
- De leerlingen kunnen uit een verhaal met geluiden zowel tegenstellingen uit de muziek als uit taal halen.

Het muzikale verhaal 'Ballonvaart' gaat over Melita. Melita heeft alles: een mooi, groot huis met zwembad, en een grote tuin. Ze krijgt alles wat ze wilt. Ze heeft echter geen vriendinnen en ze verveelt zich. Om deze verveling tegen te gaan zoekt ze haar weg in middelen die haar mooie dromen geven (hallucinerende middelen). Het gebruik van deze middelen geeft haar een kort gevoel van geluk, maar de werkelijkheid is daarna harder.

Ze gebruikt deze middelen dus steeds meer en vaker. Het gebruik van de bessen en de korrels zorgen voor een afstand tussen haar en haar ouders die uiteindelijk onoverkomelijk blijkt te zijn. Er zitten dus duidelijke tegenstellingen in het verhaal. De mooie omgeving waarin ze opgroeit wordt als lelijk ervaren door Melita. De middelen die voor mooie dromen zorgen, creëren uiteindelijk een lelijke werkelijkheid. Deze les staan tegenstellingen dan ook centraal.

1. Laat het verhaal horen. Zet de vraag 'Welke tegenstellingen hoor in je in het verhaal, zowel muzikaal als tekstueel' op het bord. Laat de leerlingen tijdens het luisteren naar *Ballonvaart* hun antwoorden noteren.

Voer daarna een klassengesprek over het verhaal en hallucinerende middelen.

- Wie heeft wel eens gehad dat iets heel mooi leek, maar dat toch bleek tegen te vallen? (Denk aan een film, een boek, een vakantie, een invaljuf, een nieuw schoolvak, een uitje, kleren die je besteld had op internet).
- Melita's leven lijkt heel mooi, maar toch verveelt ze zich heel erg. Wat doe jij als je je heel erg verveelt?
- Waarom neemt Melita besjes en korrels?
- Wat gebeurt er dan met haar?
- Waar kan je dat mee vergelijken? *Maak hier de koppeling met hallucinerende middelen*
- Welke overeenkomsten zijn er tussen de realiteit en de dromen? Het lijkt mooi, maar het valt tegen. Zo is het ook met hallucinerende middelen. Je komt los van de verveelde werkelijkheid en voelt je even beter, mooier, sterker, maar als de middelen zijn uitgewerkt, valt de werkelijkheid nog meer tegen. Het drijft uiteindelijk ook een wig tussen de echte wereld en de gebruiker. De metafoer is hier dat de gebruiker in een ballon verandert en langzaam wegvliegt van haar vertrouwde omgeving.
- Heb je tips voor Melita?

2. Tekstschrijven: Melita verveelt zich. Zij zoekt hulp in bessen en korrels. Heb je andere tips voor haar? Wat kan ze doen als ze zich verveelt? Wat kan ze doen als ze verslaafd is aan de besjes en de korrels? Schrijf een verhaal alsof je een filmpje maakt voor de [Rijksoverheid](#). Je wilt leeftijdgenoten uitleggen waarom ze geen gebruik moeten gaan maken van hallucinerende middelen. Ook geef je ze tips voor wat ze moeten doen als ze toch niet meer zonder deze middelen kunnen.

Schrijf dit verhaal in een groepje van vier. Bedenk daarna zoveel mogelijk antoniemen bij het verhaal.

Bijvoorbeeld:

Melita verveelt zich. Alles is saai. Zelfs haar dromen vindt ze niet leuk. Wanneer ze besjes neemt, worden haar dromen avontuurlijker. Dit is niet verstandig van Melita. Ze kan beter...

verveling - amusement
saai - opwindend
leuk - stom
avontuurlijk - eentonig
verstandig - ondoordacht

Herschrijf de tekst met gebruik van de antoniemen.

Melita verveelt zich, ze mist amusement. Alles is saai en niets is opwindend. Zelfs haar dromen zijn niet leuk maar stom. Wanneer ze besjes neemt, worden haar dromen avontuurlijker en minder eentonig. Dit is niet verstandig en ondoordacht van Melita. Ze kan beter...

Hierna kan een volgende les starten

3. Bedenk zoveel mogelijk muzikale tegenstellingen, bijvoorbeeld:

hard - zacht

snel - langzaam

hoog - laag

vertraging - versnelling

noot - akkoord

Koppel de muzikale tegenstellingen aan de antoniemen. Niet bij elke tekstuele tegenstelling hoeft een muzikale, maar hoe meer hoe beter.

Melita verveelt zich (hard), ze mist amusement (zacht). Alles is saai (snel) en niets is opwindend (langzaam). Zelfs haar dromen zijn niet leuk (hoog) maar stom (laag). Wanneer ze besjes neemt, worden haar dromen avontuurlijker (vertraging) en minder eentonig (versnelling). Dit is niet verstandig (noot) en ondoordacht (akkoord) van Melita. Ze kan beter...

Spreek af welke muziek er gemaakt wordt om de tegenstellingen te laten horen. Bedenk ook hoe je die muziek laat klinken. Gebruik je instrumenten, je stem, bodypercussie... Maak ook een taakverdeling. Benoem twee voorlezers en twee muzikanten.

4. Koppel twee groepjes aan elkaar. De groepjes gaan aan elkaar het verhaal voorlezen en de muziek maken. Het luisterende groepje schrijft zoveel mogelijk tegenstellingen op die ze horen in de tekst en die ze horen in de muziek. Bespreek dit daarna. Heeft de luistergroep nog tegenstellingen gemist? Hebben zij misschien nog tegenstellingen gehoord die de auteurs niet hebben bedacht? Horen zij nog een plek waar nog een tegenstelling zou kunnen, zowel muzikaal als tekstueel?

Daarna van rol wisselen.

5. Bespreek de les klassikaal.

Proces:

- Hoe verliep het bedenken van de tips?
- Hoe verliep het bedenken van antoniemen?
- Wat was lastiger: tekstuele of muzikale tegenstellingen?
- Ging de taakverdeling goed?
- Waar heb je een positieve bijdrage kunnen leveren?

Product:

- Wie had alle tekstuele tegenstellingen gehoord?
- Wie had alle muzikale tegenstellingen gehoord?
- Wie had een verrassende tegenstelling, muzikaal of tekstueel?
- Bij welk groepje had de luisterende groep nog een goede toevoeging?